

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
PREVENTIVA DUTA A TERME AL CARRER DE SANTA ANNA, 35 (
BARCELONA)

Codi: 014/03

Ariadna Traveset i Civit

Octubre del 2003

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

2. MARC GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

3. ANTECEDENTS HISTÒRICS I ARQUEOLÒGICS

4. METODOLOGIA DE TREBALL

5. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS

6. CONCLUSIONS

7. REPERTORI ESTRIGRÀFIC

8. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

8.1.Planimetria

8.2.Fotografies

9. BIBLIOGRAFIA

1. INTRODUCCIÓ

El present control arqueològic va tenir lloc arrel de les obres de col·locació de tubs de l'aigua en un tram del carrer de Santa Anna i de l'estesa de cable subterrani des de l'estació transformadora existent a la plaça de Ramon Amadeu fins el carrer de Santa Anna (Fig. 1 i 2). Dites obres van comportar l'obertura d'una rasa d'uns 50 metres de llargària, 80 cm. de fondària i 70/75 cm. d'amplària. Com que la rasa havia de servir per albergar diferents tipus de serveis, les empreses que havien de realitzar l'obra van quedar entesos que la rasa seria feta per obrers de l'empresa **ACSA** (contractats per AGBAR) i tapada per obrers de l'empresa **ESPELSA** (contractada per FECSA). La rasa de dins de la plaça de Ramon Amadeu, que només havia d'albergar cables elèctrics, havia de ser feta i tapada per obrers de l'empresa **ESPELSA**.

La **Secció d'Arqueologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona** va creure necessària la supervisió arqueològica de tots aquests treballs, degut a la proximitat amb l'església de Santa Anna i amb la muralla del segle XIII. Per aquest motiu, dita secció d'Arqueologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona acordà la contractació de l'empresa **ÀTICS S.L.** per dur a terme el control arqueològic de l'obra, sota la direcció tècnica d'**Ariadna Traveset i Civit**.

Dita intervenció es dugué a terme entre els dies 29 de gener i 3 de febrer del 2003.

2. MARC GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

El carrer de Santa Anna es troba ubicat a la part nord de l'antic perímetre enmurallat de Barcelona, just a sota d'on passava la muralla medieval del segle XIII. La ciutat actual es troba dins d'un terme municipal que s'estén a la costa de la mar Mediterrània en una plana d'uns 5 km. d'amplària (l'extensió total del terme és de 91,41 km²), limitada al NW per la serra de Collserola (que culmina a 512 m. al cim del Tibidabo), entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besós. La seva funció de capital ha estat sens dubte afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció Nord-Sud la Catalunya central (el Llobregat i l'eix dels rius Besós-Congost-Ter) i que accedeixen a la ciutat a través del congost de Martorell el primer i del coll de Finestrelles, sota el turó de Montcada, el segon.

El Barcelonès comprèn el territori estès entre la Mediterrània i la Serralada Litoral, en el tram conegut per serra de Collserola, o sigui, entre els estrets de Martorell i de Montcada, per on els rius Llobregat i Besòs, respectivament, s'encaminen a la mar. Desde el punt de vista de la morfologia, és fàcil identificar, al Barcelonès, dues grans unitats: Collserola i el Pla de Barcelona, que és a on s'ubica la ciutat de Barcelona, i per tant és aquella unitat morfològica que ens interessa.

El Pla de Barcelona és limitat per la Serralada de Collserola, i a migjorn, per la falla que segueix, ran de mar, des de Garraf i el turó de Montjuïc (173 metres) que és el punt més elevat, pels turonets dels Ollers, del Tàber, de les fazies, de la Bota, etc. fins el turó de Montgat, més enllà del Besós.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís Catalano-Balear, dibuixà el que, a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins. En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic se sedimentaren dipòsits marins, dels quals són testimonis el seguit de turons suau anomenats. El Pla, que des de Collserola va baixant suaument i d'una manera regular, en el punt de contacte entre la ciutat vella i l'eixample, es produeix una ruptura de continuïtat amb la presència d'un salt o esglaó d'uns vint metres, clarament visible en la morfologia urbana. Aquest tall va ser aprofitat per la defensa, recolzant-hi les muralles, o per a l'economia, instal·lant a les Moles diversos molins aprofitant el sallent. De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de llicorella ni de granit, sinó un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïnals i el corrent litoral.

Així doncs, el Pla es pot dividir en tres sectors: El *Pla inclinat*, els *turons arran de mar*, i el *pla de baix*, que correspondria a la zona compresa entre l'esglaó i el mar, i on podem ubicar el carrer de Santa Anna. En aquest sector hi dominen materials al·luvials més fins aportats per rieres, torrents i les aigües d'escorrentiu que baixen de la serra i, també, dels corrents marins.

El carrer de Santa Anna i l'església que duu el mateix nom, es troben situats dins del districte de Ciutat Vella, que és el nucli històric de Barcelona. Els seus límits coincideixen, amb alguna imperfecció, amb el que fou el recinte enmurallat medieval. Les rondes ens indiquen sobre el plànol quin era el traçat d'aquelles muralles que, fins a la segona meitat del segle XIX, van impedir el

creixement de la ciutat. El carrer de Santa Anna s'ubica al centre del barri de Santa Anna, que té com a eixos més importants el carrer de la Canuda, amb la plaça Vila de Madrid, i el carrer de Santa Anna. Aquesta barriada es troba al nord del nucli del barri Gòtic. Pel carrer dels Arcs el barri de Santa Anna s'obre a la Plaça Nova, que ha estat des de sempre un dels indrets més vius de la Barcelona vella. La plaça era abans més tancada per una sèrie de carrerons que van desaparèixer en bona part per culpa de les bombes del 1938, en part per l'obsessió de crear més barri Gòtic. Dues torres de la muralla romana, una amb la imatge de Sant Roc, i el Palau episcopal li donen encara regust i exel·lència. Igualment dins d'aquest barri trobem la plaça vila de Madrid, comunicada amb el carrer de la Portaferrixa pel típic carrer d'en Bot té al seu centre el jardí amb restes de la via sepulcral romana, i fent angle amb el carrer de la Canuda es troba el palau Sabassona, actual seu de l'Ateneu Barcelonès.

3. ANTECEDENTS HISTÒRICS

La ciutat de Barcelona, que havia viscut reclosa molts segles dins el perímetre de la muralla romana del segle IV refeta en part i reforçada pels primers comtes sobirans de Barcelona, va experimentar una notable creixença a partir del segle XII. Aquesta creixença va augmentar encara al segle següent quan la ciutat esdevingué residència habitual de la cort. Això va posar prompte de manifest la necessitat de protegir dins d'un cercle més ampli de muralles els barris que s'havien format entorn dels camins que accedien a la ciutat primitiva i que es coneixien amb el nom genèric de *vilanoves*, com eren les de la Bòria, la de Sant Pere de les Puelles, la de Vilanova de la Mar, entorn de la vella església de Santa Maria de les Arenes o de la Mar i altres nuclis que s'estenien al nord entorn de la col·legiata de Santa Anna, a ponent de la ciutat, fins el rierol on es formaria la Rambla (Fig. 3 i 4).

Les segones muralles, doncs, van ser iniciades en temps de Jaume I i seguiren el rieral de la Rambla des de Santa Anna fins a la mar o convent de Sant Francesc, amb el portal de Santa Anna, a la confluència dels carrers de Santa Anna i de la Canuda, el de la Portaferriça i el del Pla de la Boqueria. Aquestes noves muralles tenien davant de Montjuïc dos portals menys importants que els anteriors, el de Trentaclaus i el de Framenors, anomenat també el de Drassanes. Pel costat de mar no hi havia muralla perquè la Barcelona del segle XIII no preveia atacs per aquest costat. La muralla es continuà pel sector nord-est, ja en ple segle XIV, des del convent de les clarisses o de damianistes de Santa Clara, fins el Portal Nou, continuava fins a enrondar el convent de Sant Pere de les Puelles, vers el modern carrer

Trafalgar, fins a Jonqueres, seu d'un altre monestir femení on hi havia el portal de Jonqueres donant a la moderna plaça d'Urquinaona, seguia fins al portal dels Orbs, que des de mitjans del segle XV s'anomenà de l'Àngel, proper a l'actual plaça de Catalunya i, per darrera la col·legiata i antic monestir de canonges del Sant Sepulcre de Santa Anna, anava a trobar la Rambla. Val a dir que foren els convents de Santa Clara, Sant Pere de les Puelles, Jonqueres i Santa Anna els que definiren l'abast de la muralla per aquest costat.

L'església de Santa Anna es troba avui dia dins d'un espai clos, amb jardins, xiprers i una creu de terme que envolten els grans edificis que clouen pel sud-est la plaça de Catalunya. S'accedeix a l'església pel carreró de Rivadeneyra, des de la plaça de Catalunya, per sota del modern edifici construït sobre el solar de l'església nova de Santa Anna, demolida el 1938, o bé per un passatge obert de nervis encreuats que dona a una porta amb una gran llinda del carrer de Santa Anna. Inicialment fou un monestir de canonges regulars del Sant Sepulcre, fundat a partir de 1141. Segons Carreras Candi¹, corren diferents narracions de la seva construcció: s'ha dit que el van fer els frares augustins al 914 i també abans del 1117, encara que afirma també, que la versió més generalitzada és la que va ser feta al 1141 per Guillem I, patriarca de Jerusalem, acabant-se al 1146 la primera construcció de la qual actualment no en resta res. La comunitat dels canonges del Sant Sepulcre es va constituir al mateix temps que els ordres miliars de Terra Santa, a partir dels clergues que servien l'església del Sant Sepulcre de Jerusalem, seguint la regla canonical. Tot i el seu prestigi, no van establir cases a Catalunya fins a mitjan del segle XII, gràcies al pacte entre el comte Ramon Berenguer IV i els ordres militars. Així doncs, el 1141, el canonge Carfilius acceptà l'església de Santa Anna per

¹ Carreras Candi, F. *Geografia General de Catalunya. Ciutat de Barcelona*. Pp. 276-277

instal·lar-hi la comunitat del Sant Sepulcre a Barcelona, tot i que l'establiment efectiu no es va produir fins després del 1150. El 1423 el prior Metu Fernández consentí la fusió del monestir amb el de Santa Eulàlia del Camp, que tenia la seva casa entre l'actual avinguda del Portal de l'Àngel i la placeta de Santa Anna, on més tard hi hagué el convent de dominicans de Montsió, ja que Segons Carreras Candi², el 9 de juny del 1420 els reis d'Aragó “ *vehent que les monges predicadores daquexa ciutat stan en monestir fort petit e impertinent a sustenir ab coratge feruent la acerbitat de lur regular clausura, havem fet encercar loch pus decent, lo qual es lo monestir dels sachs a la plaça de Santa Anna...lo dit prior dels sachs e sos canonges, de bon grat e voler dar e lenguexen lo lur monestir, es muden al **monestir de Santa Anna***” . Fou secularitzat el 1592 i li tornaren els privilegis al 1608, quedant Colegiata Prioral *nullis diocesis*. Finalment es va convertir en parroquia de Barcelona el novembre de 1838, amb títol de *parroquia major*.

L'església fou començada al segle XII, amb una planta de creu grega i absis rectangular, d'acord amb l'austeritat del Cister, adoptada pels ordes militars (Fig.5). La porta principal és oberta al testes sud del transsepte i el claustre se situa a ponent de l'església. Tot i la seva aparent senzillesa, l'església de Santa Anna posa en evidència un procés constructiu força complex, en el qual hem de distingir una primera fase, formada pel transepte i la capçalera, cobertes amb volta de canó de perfil apuntat, amb finestres de tipologia romànica de doble esqueixada (una a cada braç del transepte i tres al mur sud de l'absis) i una tecnologia constructiva basada en els plantejaments romànics de murs massissos, gruixuts i opacs que suporten pesants voltes. Una segona fase tecnològicament ja gòtica, correspon a la nau, coberta amb dos

² Carreras Candi, F. *ídem*, p. 476

trams de voltes de creueria, amb parets primes i notables contraforts als angles i al centre dels murs. També en algun moment d'aquesta segona fase es van edificar capelles, plenament gòtiques, al braç sud del traspsepte.

A partir de la segona meitat del segle XV es van construir el claustre, la sala capitular i les dependències canòniques del costat de ponent de l'església. El cimbori és una obra del segle XX, però no sembla que la solució original fos gaire diferent, si bé no podem descartar tampoc la hipòtesi que fos un tram de volta de creueria.

Santa Anna de Barcelona és un edifici que exemplifica força clarament el complex panorama de l'arquitectura del segle XIII català, en què les solucions romàniques resisteixen a ser substituïdes per les formes de la nova arquitectura.

Probablement, el procés constructiu de Santa Anna va començar, al segle XIII, per substituir la capçalera de la vella església, on es van establir els canonges cap a la meitat del segle XII, per una nova capçalera, conservant-ne la nau. Aquesta capçalera, de geometria molt precisa i nua de qualsevol ornamentació, s'inscriu en l'ampli conjunt d'esglésies de capçalera quadrada en el qual s'inclouen les esglésies del Miracle de Tarragona, construïda entre la segona meitat del segle XII i la primera meitat del XIII, l'església del monestir de Sant Pere de Camprodon, consagrada el 1169, l'església del monestir de Santa Maria de Vallbona de les Monges, o fins i tot, les esglésies de la canònica de Sant Miquel d'Escornalbou i del monestir de Santes Creus.

A diferència de les seves semblants, l'església de Santa Anna no deuria disposar d'absis laterals als braços del transepte (així ho indica la posició de les finestres del mur de llevant). Les actuals capelles són de factura molt posterior a l'obra del segle XIII. No sabem amb exactitud quina era la pretesa solució original del creuer, però la presència d'unes motllures inacabades als angles del transepte amb la nau fan pensar que la solució proposada per a l'encreuament de les voltes de canó devia ser una volta de creueria o bé un cimbori similar a l'actual i que devia tenir molt a veure amb la solució de la capçalera de Santa Maria de Vallbona de les Monges.

Veiem, doncs, que la capçalera de Santa Anna de Barcelona és una solució plenament incorporada a un dels corrents estètics presents en l'eclèctic panorama arquitectònic dels segles XII i XIII a Catalunya. Aquesta solució pretenia *modernitzar* la vella església on s'havien establert els canonges, resituant el cor canonical en l'espai de la nau, com succeeix també a Vallbona de les Monges i es preveia fer a Bellpuig de les Avellanes i com ja s'havia realitzat al segle XI a Sant Pere de Graudescales.

La nau de Santa Anna és ja una obra sòlidament concebuda en paràmetres constructius plenament gòtics, amb una disposició angular dels contraforts que ens situen en l'òrbita d'edificis primerencs de l'estil, com la capella de Santa Tecla la Vella de Tarragona, i una concepció estructural i de la llum dels finestrals molt diferent a la de la capçalera, que encara es mou en els paràmetres constructius i conceptes lluminosos de l'estètica romànica.

Santa Anna de Barcelona és un edifici que podem considerar com un magnífic exemple d'obra de *transició*, en què coexisteixen dues concepcions

arquitectòniques: les velles formes romàniques de la capçalera, que es van transformant i difuminant durant el segle XIII, i les noves formes gòtiques de la nau, que van imposant els nous llenguatges i conceptes lluminosos i estructurals.

Tanmateix, en aquest conjunt de Santa Anna no hi podem trobar una especificitat pròpia dels canonges del Sant Sepulcre. Els canonges del Sant Sepulcre no van aportar novetats en la seva arquitectura, sinó que van reconstruir la vella església de Santa Anna a partir dels corrents dominants en l'arquitectura catalana de l'època. Potser podríem trobar una certa especificitat en la situació de la porta en el transepte i la situació del cor canonical en la nau. Però aquesta disposició no és nova, perquè ja apareix a la fi del segle XI a l'església del monestir de Sant Pere de Graudescales i a partir del segle XII la trobem també a Vallbona de les Monges, Bellpuig de les Avellanes o en la reforma de Santa Maria de Lillet.

Al segle següent s'allarga la nau, que es cobrí amb ogives gòtiques i es féu el portal d'accés a l'església. Al segle XV es construí el cimbori, que restà inacabat i es reféu amb rajols després de l'incendi del 1936. Era famosa la capella de Tots Sants, del segle XIII, a la part esquerra de la nau i sobretot la dels Perdons, del segle XIV, que tenia un grup del Sant enterrament del segle XV, i on es guanyaven, en jorns determinats, les mateixes indulgències que si es visitava el Sant Sepulcre de Jerusalem. El claustre inferior i la sala capitular els manà construir el prior Mateu Fernàndez a partir del 1450. Al segle XVI es construí la part superior del claustre, refeta modernament.

Pel que fa als antecedents arqueològics aquests són ben escassos per no dir inexistents. Hi ha constància que cap a l'any 1992 es feu una rasa dins l'interior de la Plaça de Ramon Amadeu, destinada a albergar cables elèctrics. Igualment dins d'aquesta plaça, el mateix any, es realitzà una cata d'uns 3 m.x 3 m. de superfície, per uns 4/5 m. de fondària per tal d'ubicar-hi una estació transformadora. Cap d'aquestes intervencions van comptar amb la presència d'un arqueòleg que controlés els treballs. Per tant, no hi ha constància de cap altra intervenció o seguiment arqueològic en aquest carrer.

Igualment, cal destacar les reformes que es dugueren a terme a la propera plaça Vila de Madrid durant els anys 2001-2003, que permeteren excavar bona part de la plaça, documentant-hi un convent i restes de la via sepulcral romana.

Al llarg d'aquests últims anys s'han realitzat també nombrosos seguiments arqueològics d'obres realitzades en aquest barri, però el fet que aquests siguin molt recents fa que actualment encara no s'hagin publicat els resultats de dites intervencions.

4. METODOLOGIA DE TREBALL

El sistema de treball utilitzat en l'obertura i control de la rasa del carrer de Santa Anna va ser l'habitual en aquest tipus d'intervencions i va consistir en l'excavació manual de la rasa, amb l'ajuda d'un martell d'aire comprimit per treure les llambordes, el pic i la pala, sempre sota control arqueològic. Dites eines van ser facilitades per l'empresa Acsa..

La metodologia arqueològica emprada a l'hora de fer el registre s'inspira en el mètode de registre proposat per E. Harris (Harris, 1975, 1977, 1979), que distingeix cada nivell i estructura apareguts, definint-los com a unitat estratigràfica (UE). S'ha identificat doncs cada nivell, donant-los un número diferenciados a cadascun d'ells, que immediatament s'ha enregistrat en una fitxa. A més, s'ha efectuat una documentació fotogràfica exhaustiva del desenvolupament de les obres. Degut a l'absència total de cap resta arqueològica, s'han obviat els procediments de recollida i inventari de materials i el de registre i documentació gràfica de les estructures, ja que els resultats han estat negatius en aquest sentit.

5. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS

La rasa es desenvolupava al llarg del carrer Santa Anna, iniciant-se concretament al núm. 35 i finalitzant-se al número 25 del citat carrer. Aquesta rasa tenia una 35 metres de llargària aproximada, feia uns 80 cm. d'amplària i uns 75/80 cm. de fondària. El seguiment de les obres es va dur a terme amb la finalitat de detectar-hi alguna possible estructura arqueològica i individualitzar i documentar els diferents nivells estratigràfics que s'observaven a la rasa. Degut al fet que la rasa actual seguia el mateix recorregut d'una rasa feta anteriorment (possiblement a mitjans del segle XX), l'estratigrafia era molt simple i a més, no es va exhumar cap mena d'estructura arqueològica.

Per sota les llambordes (UE 101) que funcionen com a paviment actual del carrer de Santa Anna, apareixia una capa de ciment (UE 102), d'uns 18 cm. de potència que serviria per donar una major consistència al paviment de llambordes. Inmediatament a sota d'aquesta capa de ciment, apareixia un reompliment de sorres estèrils (UE 105) que cobrien un servei modern d'aigua (UE 104) i reomplien el retall (UE 103) fet per col·locar dit servei. Aquest retall (UE 103) talla amb tota probabilitat un paquet d'argiles heterogènies (barrejades amb calç i carbons), força compactades (UE 106), que s'observen al fons de la rasa, però que no han estat rebaixades per les obres.

Igualment, simultàneament, es tenia previst obrir una altra rasa perpendicular a la del carrer de Santa Anna, de les mateixes dimensions, i que tenia el seu origen a la meitat de la rasa del carrer Santa Anna, entrant a la plaça de Ramon Amadeu, allargant-se uns 30 metres en direcció nord-oest.

Tenint però coneixement de què en aquesta mateixa plaça ja havia estat oberta una altra rasa feia uns 10 anys amb la finalitat de col·locar-hi serveis moderns, els obrers de l'empresa ESPELSA, es van limitar a obrir una petita cata de 100 x 80 cm. i 80 cm. de fondària, a l'extrem nord-oest de la rasa, on es van localitzar els tubs que ja havien estat col·locats anteriorment, de tal manera que va ser innecessari obrir en extensió la rasa, ja que van fer passar els cables de forma subterrànea. De la mateixa manera, l'estratgrafia de la cata era molt simple i absolutament estèril de cap mena de resultat arqueològic.

Així doncs, sota la pavimentació actual de llambordes de la plaça (UE 201), apareixia una capa de ciment (UE 202) d'uns 6 cm. de gruixària. Inmediatament a sota, apareixia un paquet de sorres modernes (UE 203) que van ser dipositades fa uns 10 anys, quan tota aquesta zona ja va ser oberta per tal de col·locar-hi diversos serveis.

6. CONCLUSIONS

El present control arqueològic es dugué a terme tenint en compte la proximitat del carrer de Santa Anna amb el traçat de la muralla del segle XIII, iniciades en temps de Jaume I i definida en aquest costat pels convents de Santa Clara, Sant Pere de les Puelles, Jonqueres i **Santa Anna**. Aquesta fortificació seguí el rieral de la Rambla des de Santa Anna fins a la mar o convent de Sant Francesc, amb el portal de Santa Anna, a la confluència dels carrers de Santa Anna i de la Canuda, el de la Portaferrixa i el del Pla de la Boqueria, i també amb la immediatesa de la **Col·legiata de Santa Anna**, que inicialment era un monestir de canonges regulars del Sant Sepulcre, fundat a partir de 1141. L'església doncs, va ser començada al segle XII, amb una planta de creu grega i absis rectangular, d'acord amb l'austeritat del Cister, adoptada pels ordes militars.

A partir de la segona meitat del segle XV es van construir el claustre, la sala capitular i les dependències canòniques del costat de ponent de l'església. El cimbori és una obra del segle XX, però no sembla que la solució original fos gaire diferent, si bé no podem descartar tampoc la hipòtesi que fos un tram de volta de creueria.

Santa Anna de Barcelona, doncs, és un edifici que exemplifica força clarament el complex panorama de l'arquitectura del segle XIII català, en què les solucions romàniques resisteixen a ser substituïdes per les formes de la nova arquitectura.

Per aquests fets es va creure necessària la presència d'un arqueòleg que controlés en tot moment les obres.

Els resultats de dit seguiment arqueològic han estat totalment negatius, ja que no s'ha localitzat cap mena d'estructura ni s'ha recuperat cap tipus de material arqueològic. Tota la secció de la rasa es caracteritzava per estar formada per estrats molt moderns (segle XX) i per tant, carents d'interès arqueològic. Així doncs, sota les llambordes que pavimenten actualment el carrer de Santa Anna, es trobava una capa de formigó que donava una major consistència a l'afermat. Sota d'aquest formigó apareixia un paquet de sorres absolutament netes i estèrils, que tapava els serveis actuals que s'han anat localitzant al llarg de la rasa i que a la vegada cobria un estrat d'argiles compactes molt heterogènies, del qual se'n documentava una part molt petita degut a la poca fondària de la rasa. Cal suposar que aquesta zona ha estat molt modificada, tant per el pas de nombrosos serveis subterranis (ja des de principis del segle XIX), com per les successives reformes i pavimentacions que ha sofert tota aquesta zona. Igualment, dins la placeta de Ramon Amadeu, hi ha constància d'unes obres d'instal·lació d'una estació transformadora, cap els anys 90, que suposaren l'aixecament d'una part de la plaça, i per tant en aquella zona només trobem estrats antròpics posteriors als anys 90.

7. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 101	
Sector: 100		Fase:		Cronologia: S. XX	
DEFINICI Ö :		Llambordes			
DESCRIPC IÖ :		Pavimentació formada per llambordes rectangulars, disposades en forma d'espiga, i que corresponen al nivell de circulació actual dels vianants i vehicles al carrer de Santa Anna. Té uns 6 cm. de potència.			
MATERIA L DIRECTO R :					
SEQÜÈNCI A FÍSICA :		Igual a		Equivale nt a	
		Rebleix a		Es reblert per	
		Cobreix a	102	Es cobert per	
		Talla a		Tallat per	
		Es recolza a		Se li recolza	
		S'entreg a a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE:102
Sector: 100		Fase:		Cronologia: S. XX
DEFINICI Ö :	Afermat			
DESCRIPC IÖ :	Preparació de ciment que dóna consistència al paviment fet per llambordes. Té uns 18 cm. de potència.			
MATERIA L DIRECTO R :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	103	Es cobert per	101
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 103
Sector: 100		Fase:		Cronologia: S. XX
DEFINICI Ö :	Rasa			
DESCRIPC IÖ :	Rasa moderna, probablement de mitjans del segle XX, feta amb la finalitat d'albergar un tub de l'aigua.			
MATERIA L DIRECTO R :				
SEQÜÈNCI A FÍSICA :	Igual a		Equivale nt a	
	Rebleix a		Es reblert per	104, 105
	Cobreix a		Es cobert per	102
	Talla a	106	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entreg a a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 104	
Sector: 104		Fase:		Cronologia: S. XX	
DEFINICI Ö :		Servei modern			
DESCRIPC IÖ :		Servei d'aigua. Tub de ferro d'uns 6 cm. de diàmetre que discorre paral·lel al llarg de la rasa 100. Probablement de mitjans del segle XX.			
MATERIA L DIRECTO R :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :		Igual a		Equivalent a	
		Rebleix a 103		Es reblert per	
		Cobreix a		Es cobert per 105	
		Talla a		Tallat per	
		Es recolza a		Se li recolza	
		S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE:105	
Sector: 100		Fase:		Cronologia: S. XX	
DEFINICI Ö :	Rebliment rasa				
DESCRIPC IÖ :	Capa de sorres modernes que van ser dipositades per tal de reblir la rasa feta per tal de dipositar-hi un servei modern. Té uns 25 cm. de potència i és totalment estèril de cap mena de material arqueològic.				
MATERIA L DIRECTO R :					
SEQÜÈNCI A FÍSICA :	Igual a		Equivale nt a		
	Rebleix a	103	Es reblert per		
	Cobreix a	104, 106	Es cobert per	102	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entreg a a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 106	
Sector: 100		Fase:		Cronologia:	
DEFINICI Ö :		Estrat			
DESCRIPC IÖ :		Argiles vermelles, molt compactades, barrejades amb alguns carbons i amb algunes taques de calç, que s'observa a la base de la rasa, a uns 75/80 cm. de profunditat, immediatament a sota de les sorres modernes.			
MATERIA L DIRECTO R :					
SEQÜÈNCI A FÍSICA :		Igual a		Equivale nt a	
		Rebleix a		Es reblert per	
		Cobreix a		Es cobert per	105
		Talla a		Tallat per	
		Es recolza a		Se li recolza	
		S'entreg a a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 201	
Sector: 200		Fase:		Cronologia: S. XX	
DEFINICI Ö :	Llambordes				
DESCRIPC IÖ :	Pavimentació formada per llambordes rectangulars, disposades en forma d'espiga, i que corresponen al nivell de circulació actual dels vianants i vehicles a la palça de Ramon Amadeu. Té uns 6 cm. de potència.				
MATERIA L DIRECTO R :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleixa a		Es reblert per		
	Cobreixa	202	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE:202	
Sector: 200		Fase:		Cronologia: S. XX	
DEFINICI Ö :		Afermat			
DESCRIPC IÖ :		Capa de preparació de ciment que dóna consistència al paviment asfàltic. Té una potència aproximada d'uns 3 cm.			
MATERIA L DIRECTO R :					
SEQÜÈNCI A FÍSICA :		Igual a		Equivale nt a	
		Rebleix a		Es reblert per	
		Cobreix a	2003	Es cobert per	201
		Talla a		Tallat per	
		Es recolza a		Se li recolza	
		S'entreg a a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 203	
Sector: 200		Fase:		Cronologia: S. XX	
DEFINICI Ö :		Estrat			
DESCRIPC IÖ :		Capa de sorres modernes que van ser dipositades per tal de reblir la rasa feta per tal de dipositar-hi un servei de llum modern. Té uns 70 cm. de potència i és totalment estèril de cap mena de material arqueològic.			
MATERIA L DIRECTO R :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :		Igual a		Equivalent a	
		Rebleix a		Es reblert per	
		Cobreix a		Es cobert per 202	
		Talla a		Tallat per	
		Es recolza a		Se li recolza	
		S'entrega a		Se li entrega	

9. BIBLIOGRAFIA

AAVV. *Els barris de Barcelona. Vol. I. Ciutat Vella. L'Eixample*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 1999.

AAVV. *L'art Gòtic a Catalunya. Arquitectura I. Catedrals, monestirs i altres edificis religiosos 1*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 2002.

AAVV. *Catalunya Romànica*, vol. XX, Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1992.

AAVV. *Gran Geografia Comarcal de Catalunya. El Barcelonès i el Baix Llobregat*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1982.

AAVV. *El Pla de Barcelona i la seva Història*. Actes del Ier Congrés d'història el Pla de Barcelona. Ed. La Magrana. Institut Municipal d'Història de l'Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1984.

Carreras i Candi, F. *Geografia General de Catalunya. La Ciutat de Barcelona*. Establiment Editorial. Barcelona.

Vila, P., Cassassas, Ll. *Barcelona i la seva rodalia al llarg dels temps*. Enciclopèdia Catalana Aesos. Ed. Aedos. Barcelona, 1974.

8.1. PLANIMETRIA

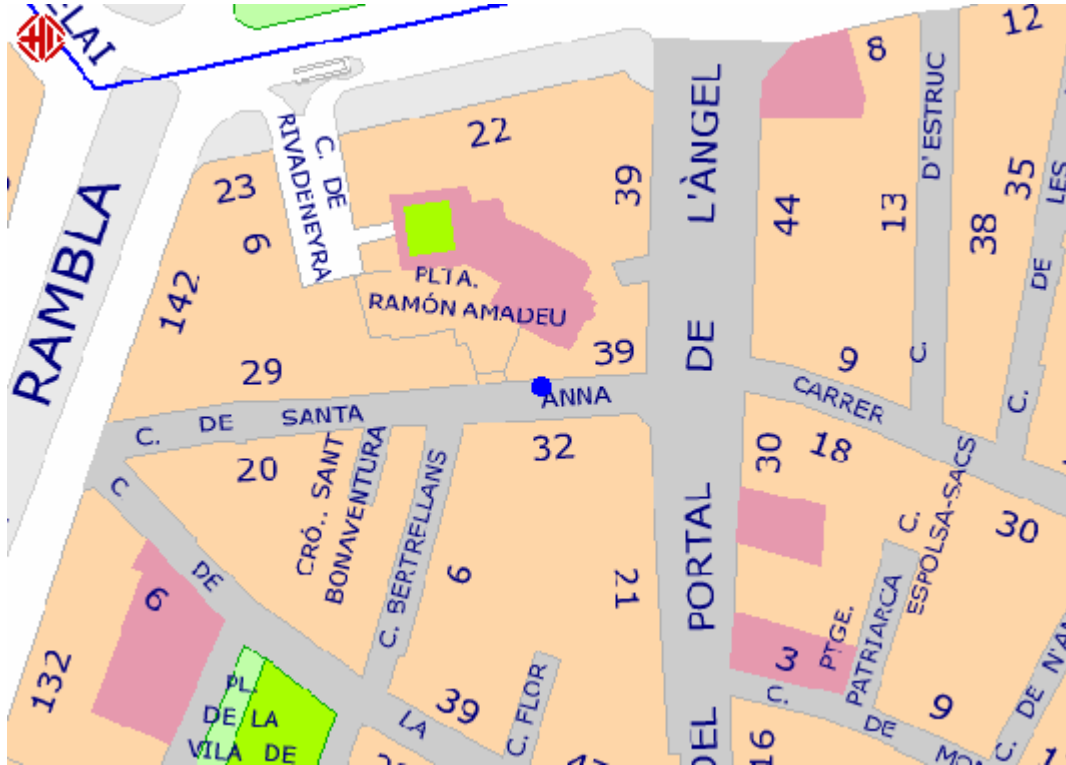
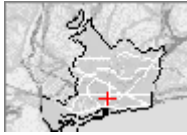

Fig. 1: Situació del carrer de Santa Anna i plaça Ramon Amadeu.

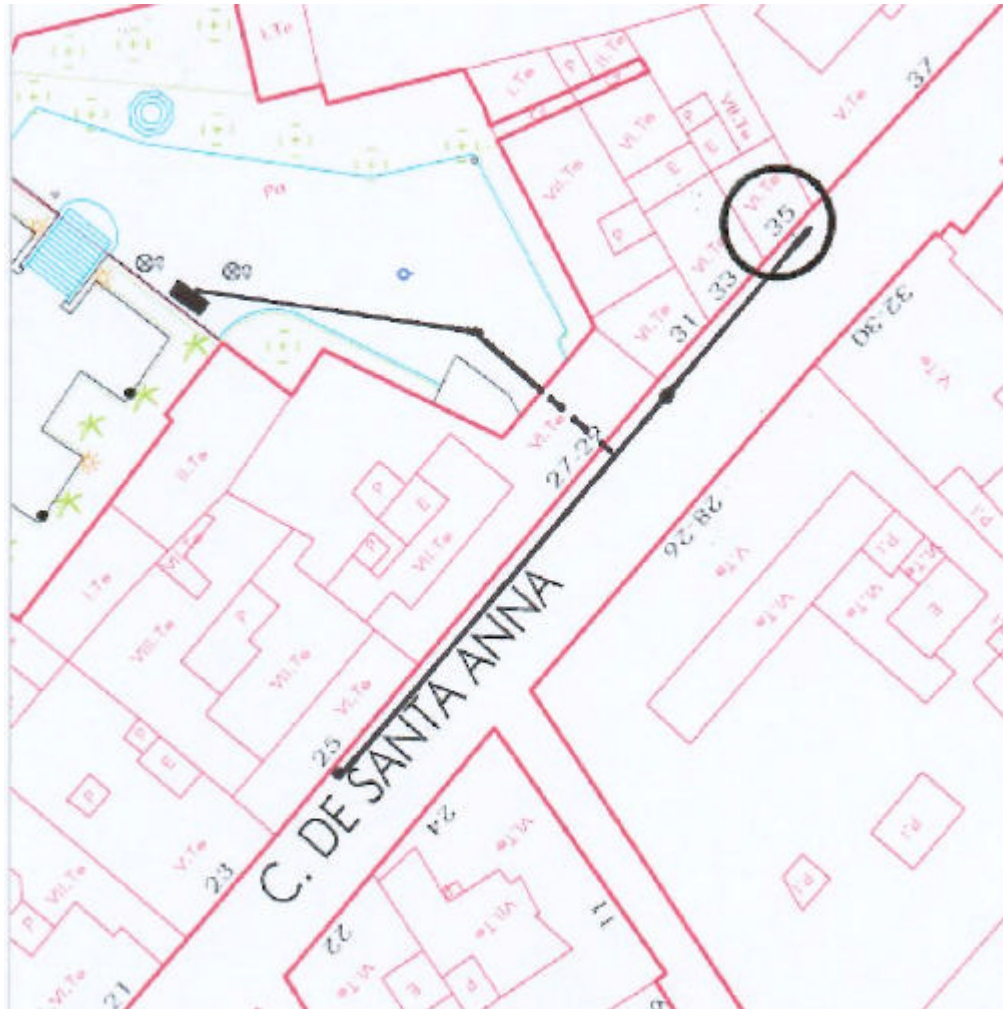

Fig. 2: Situació de la intervenció

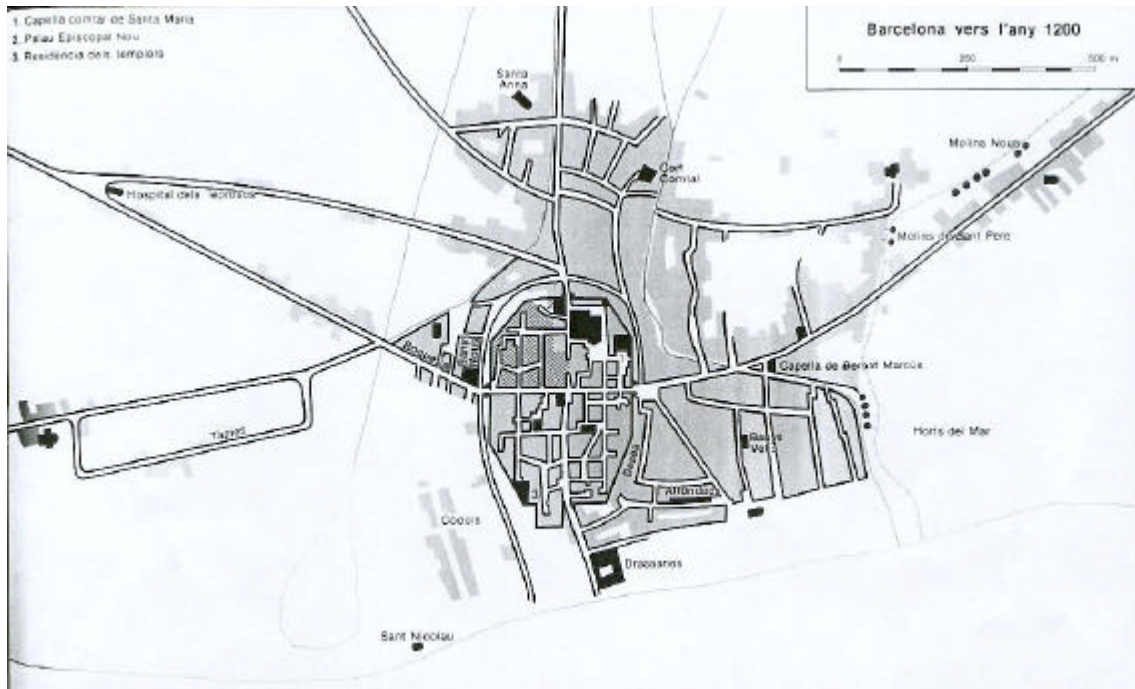

Fig. 3: Plànol del perímetre de Barcelona l' any 1200.

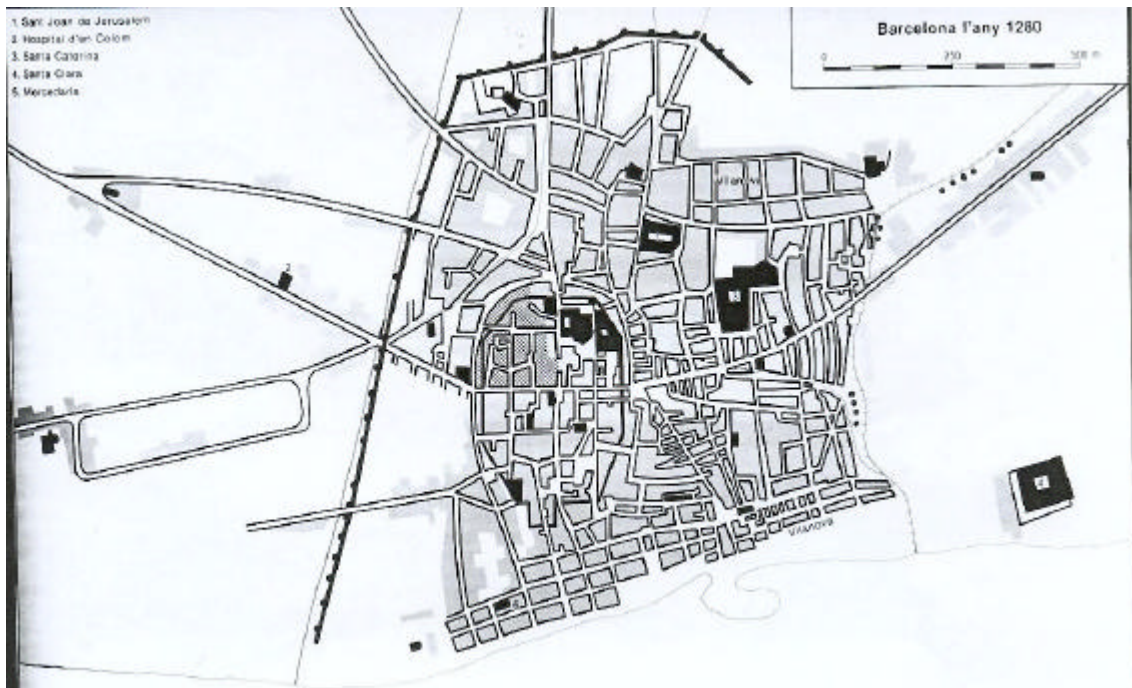

Fig. 4: Plànol de Barcelona i les seves muralles l' any 1280.

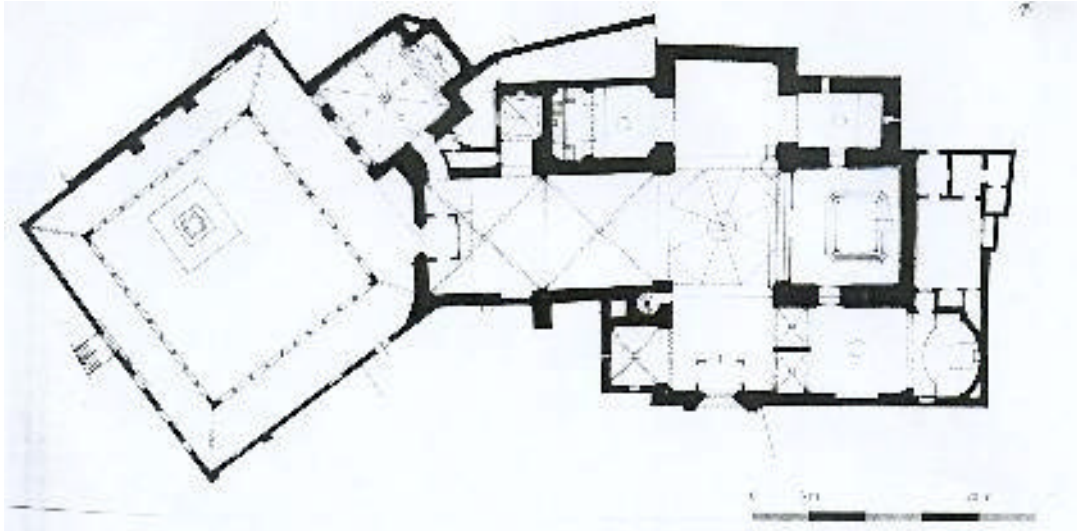

Fig. 5: Planta de l'església de Santa Anna.

8.2. FOTOGRAFIES

Fotografia. 1: Detall de la rasa 100 abans d' iniciar la seva excavació.

Fotografia. 2: Detall de la rasa 100 durant la seva excavació.

Fotografia 3: Detall de la rasa 100 un cop finalitzada la seva excavació.